

“DEN HAAG, EEN DUURZAAM FEESTJE”

op weg naar een duurzaam evenementenbeleid

**een initiatiefvoorstel van
Marjolein de Jong en Rachid Guernaoui**

Inleiding

Den Haag was in 2008 het toneel voor 21 aansprekende grote evenementen, met hoge bezoekersaantallen. Een groeiend aantal grote evenementen heeft inmiddels landelijke naamsbekendheid gekregen en levert daarmee een positieve bijdrage aan het imago van Den Haag. Naast de grote evenementen zijn er het afgelopen jaar circa 1.000 kleinschalige evenementen georganiseerd in de Den Haag. Uit een recent overzicht van geplande grote evenementen in 2009 blijkt dat het aantal grote evenementen stijgt en dat nieuwe aansprekende evenementen naar Den Haag komen.¹

Den Haag mag trots zijn op haar festivals en evenementen. Er vinden hier spraakmakende optredens plaats, groot en klein. Bijvoorbeeld het kleinschalige kinderfestival “De Betovering”. Maar ook het grootste gratis toegankelijke openluchtfestival van Europa: Parkpop.

Dat is natuurlijk mooi voor de uitstraling van Den Haag. Festivals zijn namelijk ook een etalage voor kunstzinnigheid in de stad. Het is tevens een essentieel onderdeel van een aantrekkelijke stad, waarbij een hoogwaardig en gediversifieerd cultureel aanbod bijdraagt aan het aantrekken en behouden van een creatieve klasse (kenniswerkers en creatieve beroepen) binnen de gemeentegrenzen. Het cultureel aanbod als vestigingsplaatsfactor. Omgekeerd zorgt de aanwezigheid van deze creatieve klasse voor een brede en koopkrachtige vraag naar cultuur. Dit maakt Den Haag tot een stad waar het niet alleen goed wonen en werken is, maar waar je ook kan genieten van je vrije tijd.

Vanuit het oogpunt van openbare orde en veiligheid lijkt Den Haag haar zaakjes op orde te hebben. Evenementen worden door goede samenwerking tussen festivalorganisaties, de politie en hulpdiensten in goede banen geleid; incidenten zijn zeldzaam. De Groene Wereldstad aan Zee profileert zich natuurlijk niet voor niets ook als Internationale Stad van Vrede & Recht.

D66 vindt echter dat één aspect rond de evenementen sterk onderbelicht blijft: duurzaamheid. Hierop dient een stevig en vooruitstrevend beleid te worden ontwikkeld.

Duurzaamheid wordt soms slechts gelijkgesteld aan ‘milieuvriendelijk’, maar inzet op een duurzaam evenementenbeleid levert veel meer op dan alleen een beter milieu. Duurzaamheid houdt in dat er gestreefd wordt naar een evenwicht tussen sociale, ecologische en economische belangen. Als er een evenement georganiseerd

¹ Brief van burgemeester Van Aartsen aan de raadscommissie Veiligheid, Bestuur en Financiën, 17 februari 2009 (RIS 161559).

wordt waarbij dat evenwicht bereikt is, is er sprake van een duurzaam evenement. Dit past ook bij een stad die besloten heeft om in 2050 CO₂-neutraal te zijn.

D66 analyseert in dit initiatiefvoorstel de knelpunten rond evenementen en zet maatregelen en denkrichtingen uiteen die helpen effectief en duurzaam om te gaan met sociale, economische en ecologische uitdagingen die evenementen met zich meebrengen. Tegelijkertijd verhogen de voorgestelde maatregelen de kwaliteit van het evenement, zowel voor bezoekers als voor omwonenden. Door de maatregelen in te bedden in haar evenementenbeleid kan de gemeente bijdragen aan het verlagen van de maatschappelijke én organisatiekosten van evenementen. Dubbele winst dus!

Enkele van de voorgestelde maatregelen zijn in een bepaalde vorm al aanwezig in Den Haag en sluiten dus naadloos aan bij een toekomstig duurzaam evenementenbeleid. Zoals het HTM-cultuurkaartje dat een voorbeeld is van een combinatietoegangskaart.²

D66 Den Haag wil met de in dit initiatiefvoorstel genoemde oplossingsrichtingen, meehelpen om duurzaamheid bij ieder Hagenaar en bij iedere bezoeker van Haagse evenementen de gewoonste zaak van de wereld te laten zijn. Zo maken we van Den Haag een duurzaam feest.

Waarom een duurzaam evenementenbeleid?

D66 streeft naar een duurzame en harmonieuze samenleving. Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving.³

Een duurzaam evenement resulteert in een win-winsituatie voor alle betrokken partijen en de omgeving waar het evenement plaatsvindt. Bezoekers zijn zich steeds meer bewust van hun gedrag en staan open voor de consequenties ervan. Ze hechten belang aan de kwaliteit van het product of de dienst, de wijze waarop het product of de dienst tot stand komt, en er gebruik van gemaakt kan worden. Ook sponsors staan positief tegenover evenementen die op duurzame wijze worden ontwikkeld. Een sponsor verbindt graag zijn naam aan dergelijke initiatieven. Voorbeelden van dergelijke evenementen in Nederland zijn Lowlands en Pink Pop, die een Green 'n' clean Award hebben gewonnen.

² Bij de behandeling van de voorjaarsnota in 2006 diende D66 een motie in waarin zij het college opriep een combinatieticket mogelijk te maken. De motie werd niet aangenomen. In 2007 regelden de cultuurinstellingen en de HTM het zelf en werden zij genomineerd voor de Den Haag Marketing Promotieprijs van dat jaar.

³ Dit is één van de vijf richtingwijzers voor een progressief sociaal-liberale visie. Zie www.d66.nl voor de overige richtingwijzers.

Vijf kansen voor verduurzaming van evenementen

De overheid kan een belangrijke rol spelen in het verduurzamen van de economie. Dat zal ze moeten doen door duurzaamheidsdoelstellingen bij voortduring te laten meewegen in haar handelen. Gemeenten kunnen hun invloed aanwenden om anderen te stimuleren om duurzaam gedrag te vertonen. Dat kan door de juiste voorwaarden te scheppen, door afspraken te maken en door informatie te verschaffen.

Dat kan de gemeente Den Haag volgens D66 het beste doen door een focus in haar evenementenbeleid op vijf gebieden. Op die gebieden liggen kansen voor verduurzaming:

- duurzame mobiliteit
- afvalmanagement
- natuur-, bodem- en energiebeheer
- lokale economie en eerlijke handel
- communicatie

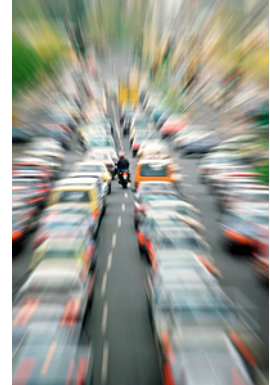

In de vijf paragrafen hieronder komen deze kansen aan de orde, telkens aan de hand van een probleemstelling en oplossingsrichting. In de omkaderde opsommingen zijn de oplossingsrichtingen nader uitgewerkt. Deze opsommingen zijn uiteraard niet een uitputtend lijstje, maar bieden concrete voorbeelden van duurzaamheidsdenken.

Duurzame mobiliteit

probleemanalyse

Te vaak nog reizen te veel bezoekers met de auto naar een evenement. Autogebruik zorgt niet alleen voor CO₂-uitstoot, maar ook voor een verhoogde parkeerdruk in de wijken rondom een evenement. Heel regelmatig zijn alternatieven voor de auto voorhanden, maar deze zijn meestal niet bekend bij de bezoekers.

oplossingsrichting

Het is goed verschillende vervoersmogelijkheden naar een evenement aan te bieden. Tijdig overleg met openbare vervoersmaatschappijen over acties met betrekking tot duurzame mobiliteit zijn daarbij belangrijk. Op die manier verminderen files voor en na het evenement, evenals de parkeerdruk.

Informatie- en communicatiecampagnes over de beschikbare (duurzame) vervoersmiddelen zijn heel belangrijk omdat de vervoerswijzekeuze vóór het evenement gemaakt wordt.

De onderstaande acties promoten het gebruik van het openbaar vervoer en alternatieve transportmiddelen:

- het in kaart brengen van bus- of treinroutes om het evenement te bereiken;
- het verzorgen van aanvullende pendeldiensten naar een dichtbijgelegen bus- of treinstation, extra bus- of treinverbindingen of extra haltes;
- bewegwijzering vanaf het meest dichtbijgelegen bus- of treinstation naar de evenementlocatie;
- bewegwijzering van fietsroutes naar het evenement;
- plaatsing van tijdelijke bewaakte en onbewaakte fietsenstallingen;
- gebruikmaken van bestaande parkeergarages en of bedrijfsparkings in de omgeving om het verkeer te bannen uit gevoelige zones, in combinatie met een pendeldienst;
- het aanbieden van combinatietoegangskaarten (bijvoorbeeld toegangkaart waarin het vervoer al begrepen is).

Afvalmanagement

Probleemanalyse

Het voorzien van eten en drinken is essentieel op de meeste evenementen en tevens een belangrijke bron van inkomsten. Deze voorzieningen betekenen echter vaak ook een hele berg afval.

Oplossingsrichting

De hoeveelheid afval kan men beperken door niet-dwingende, gedragsbeïnvloedende maatregelen en door maatregelen op het gebied van de op een evenement verkrijgbare consumpties. Zo vermijdt men extra vervuiling en kosten voor afvalverwijdering en -selectie.

De onderstaande maatregelen reduceren het afvalvolume, verbeteren de inzameling van afval en leiden tot lagere opruimkosten:

- het reduceren van de afvalberg door geen wegwerpverpakkingen te gebruiken;
- het bestellen van grote verpakkingen van drank en herbruikbaar bestek, herbruikbare bekers, borden en glazen;
- het gebruik van biologisch afbreekbare borden en bekers;
- het aanbieden van eten dat zonder bestek geconsumeerd kan worden;
- het aanbieden van een eigen afvalzak
- het zorgen voor afvalverzamelpunten;
- het stimuleren van recycling en een goede afvalverwerking; belonen van goed gedrag met een gadget, bon of statiegeld.

Natuur-, bodem- en energiebeheer

Probleem

Het water- en energieverbruik op evenementen is vaak heel hoog. Op een concert bijvoorbeeld zal de energievraag een piek bereiken op het podium tijdens het concert (geluidssysteem en lichtshows). Er zal een constante vraag zijn voor overige energieverbruikers (verlichting van de locatie en materialen zoals koelsystemen, kookfaciliteiten, wasmachines en de productie van warm water). Er wordt nu veelal gewerkt met enorm vervuilende aggregaten. Het is noodzakelijk om rationeler om te gaan met water- en energieverbruik.

Op openluchtevenementen is er vaak geen infrastructuur voor afvalwater, iets dat kan leiden tot bodemverontreiniging. Een ander groot probleem is het wildplassen. Mensen maken geen gebruik van de toiletten en verontreinigen op die manier de bodem en de natuur.

Oplossingsrichting

Neem energiebesparende maatregelen, dat drukt ook de kosten. Het gebruik van groene energie is milieuvriendelijk. Doe het waterverbruik dalen; minder waterverbruik betekent ook minder afvalwater en minder kosten.

Zet bij zeer grote evenementen in op een afwateringssysteem, fysieke bodembescherming (door bijvoorbeeld houten vloeren) en een grote hoeveelheid goed bewegwijzerde urinoirs en toiletten. Ook een goede afbakening van het terrein helpt tegen wildplassen.

De volgende maatregelen verminderen het energie- en watergebruik en bevorderen bodembescherming:

- de productie van groene energie op het evenement (bijvoorbeeld door verrijdbare zonnepanelen en/of stedelijke windmolens, de zogenaamde “turby’s”). Dit kan de bewustwording vergroten over alternatieve energievormen. Met behulp van een informatiepaneel kan het publiek hier meer over lezen. Men kan sponsoring aanvragen bij bedrijven die groene energie promoten of het nodige materiaal daarvoor verkopen;
- het nemen van energiebesparende maatregelen, zoals het gebruik van efficiënt keukenmateriaal, spaarlampen en energiebesparende pompen voor afvalwater;
- het verplichten van het gebruik van vaste stroom en het faciliteren daarvan door de aanleg van vaste stroompunten op evenementenlocaties;
- het maken van afspraken met de cateraars en standhouders over het gebruik van energiebesparend keukenmateriaal (bij voorkeur met het A-label) en spaarlampen;
- de plaatsing van waterbesparende kranen. Door waterbesparende maatregelen te nemen, neemt de hoeveelheid afvalwater af;
- het huren van watervrije toiletten of waterbesparende toiletten;
- aansluiting van de afwatering op bestaande riolen naast de evenementenzone;
- het afsluiten van plaatsen met risico op wildplassen; het plaatsen van voldoende urinoirs en toiletten op goed bereikbare plaatsen;

- het plaatsen van houten vloeren en rubber matten, frontstage en backstage. Vooral op alle plaatsen waar veel mensen komen: in tenten, bij de ingang, in restaurants, bij bars etc. etc.;
- het organiseren van het evenement met de functie van bodembescherming in het achterhoofd: duid duidelijk aan waar de dienstwegen zijn, de plaatsen waar zware gewichten op de bodem zullen worden geplaatst en de plaatsen waar grote bezoekersaantallen zullen komen.

Lokale economie en eerlijke handel

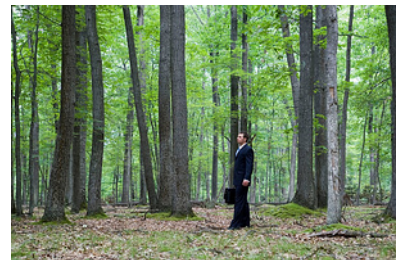
Probleemanalyse

Ondernemers (klein én groot) hebben soms het gevoel niet betrokken te worden bij een evenement in hun stad.

Consumenten willen steeds vaker ‘eerlijke’ producten en staan afwijzend tegenover verspilling, uitbuiting en andere onwenselijke neveneffecten van hun consumptie.

Oplossingsrichting

Evenementen kunnen een bron van inkomsten zijn voor lokale ondernemers. Door lokale ondernemers bij het evenement te betrekken, creëert u een groter draagvlak voor het evenement. Naast lokale producten kan men ook fairtradeproducten aanbieden. Bij internationale eerlijke handel of fair trade worden sociale en ecologische regels gevolgd.

Daarbij kan men denken aan de volgende maatregelen:

- het benaderen van lokale organisaties van producenten met de vraag of zij aangepaste lokale voeding- en drankproducten kunnen aanbieden en/of zij boerderijen in de regio kunnen contacteren om hun producten direct te verkopen ter plaatse. Zulke organisaties weten welke producten het best in de markt liggen in bepaalde regio's: soorten vlees, vis, soorten fruit en groenten;
- het streven naar flexibiliteit bij het kiezen van regionale producten. Om maximale kwaliteit te garanderen is het aan te raden enkel verse beschikbare seizoensgebonden producten in aanmerking te nemen;
- het verduidelijken aan een eventuele cateraar dat de voorkeur uitgaat naar regionale producten;
- het informeren van potentiële bezoekers op voorhand dat op het evenement regionale producten van hoge kwaliteit worden aangeboden.

Communicatie

Probleemanalyse

Programmaboekjes, strooifolders, plattegrondjes ... gooien bezoekers vaak ongelezen weg en leveren zwerfvuil op.

Omwonenden klagen soms over gebrek aan (tijdige) informatie rond evenementen. Dit vermindert op voorhand het draagvlak voor sommige evenementen.

Oplossingsrichting

Door een milieuvriendelijke communicatiestrategie te voeren, kan men zwerfvuil vermijden. De bezoekers zijn de grootste potentiële vervuilers. Zij moeten aangesproken worden zonder dat het storend of belerend overkomt.

Communicatie heeft ook betrekking op de relatie van de organisatoren met de omwonenden. Een preventieve communicatie met (en participatie van) de omwonenden zal een groter draagvlak voor het evenement creëren.

Hierbij kan men de volgende maatregelen inzetten:

- het kiezen voor een klein formaat van dubbelzijdig bedrukt papier;
- de beheersing van de interne papierstroom door zo veel mogelijk gebruik te maken van digitale communicatie via computer en e-mail;
- het kiezen voor gerecycled papier en gebruik van plantaardige inkt door de drukker;
- het voorstaan van alternatieve promotiematerialen, zoals affichepanelen, spandoeken en sandwichborden;
- het goed aangeven van de afvalverzamelpunten en andere voorzieningen;
- het houden van een intensieve communicatiecampagne over de initiatieven op het vlak van duurzame mobiliteit;
- het door Den Haag Marketing actief adviseren aan organisatoren over duurzaamheid;
- het communiceren van het aanbod aan en de meerwaarde van regionale of fairtrade producten. Bezoekers van evenementen zullen daardoor beter aanvaarden dat de prijs ervan iets hoger ligt;
- het benadrukken van het duurzame karakter van het evenement in de communicatie met omwonenden;
- het betrekken van de bewoners bij het evenement: nodig hen uit waar mogelijk of maak toegang met korting mogelijk.

Conclusie

Er liggen voldoende mogelijkheden voor de gemeente Den Haag om een stevig en vooruitstrevend beleid te ontwikkelen op het gebied van duurzame evenementen. Sociale, economische en ecologische belangen laten zich prima verenigen. Nog uitgezonderd van de milieu- en menselijke winst, leveren de beschreven maatregelen bijna altijd ook een financieel voordeel op (soms op de langere termijn).

Bovendien kan een duurzaam evenementenbeleid bijdragen aan de uitbouw van de "feel-good" uitstraling van het scala aan festivals, concerten, happenings en andere cultuuruitingen die we in Den Haag hebben. Het draagt niet alleen bij aan een schoner Den Haag, maar ook aan een breder draagvlak voor evenementen bij sponsors, bezoekers en omwonenden. Dat draagt op zijn beurt weer bij aan het "verkopen" van de stad (citymarketing).

De gemeenteraadsfractie van D66 hoopt met dit stuk een flinke eerste aanzet tot een duurzaam evenementenbeleid te geven. Aan het college de taak om er een duurzaam feestje van te maken!

Financiële paragraaf

Aan het ontwikkelen van een duurzaam evenementenbeleid zijn niet direct financiële consequenties verbonden. Met het ontwikkelen van dit beleid zijn slechts in beperkte mate financiële middelen gemoeid. Het gaat dan vooral om de inzet van het ambtelijk apparaat. Aan het college doen wij het verzoek om eventuele financiële consequenties verder uit te werken.

Dictum

De gemeenteraad van de gemeente Den Haag, gezien het initiatiefvoorstel “Den Haag, een duurzaam feestje” van de fractie van D66

Besluit:

Het college te verzoeken

- I. een duurzaam evenementenbeleid, toegespitst op de stad Den Haag, te ontwikkelen, inclusief een richtlijn duurzame evenementen;
- II. met gebruik van de in het initiatiefvoorstel aangedragen oplossingsrichtingen beleidskaders te ontwikkelen en aan de raad voor te leggen.

Aldus besloten in de vergadering van ...

Burgemeester

Griffier

Colofon

D66 houdt van Den Haag. We willen onze stad mooier, leefbaarder en veiliger maken. Daarom wordt ook in deze raadsperiode (2006-2010) stevig en constructief oppositie gevoerd. U kunt van ons in de raad een doordacht oppositiebeleid verwachten. Toetsend en opbouwend waar het kan, maar hard en kritisch waar het nodig is.

Wij geloven in het benutten van de creativiteit en betrokkenheid van de inwoners van de stad. Dat de politici en de ambtenaren geen monopolie hebben op het bedenken van de beste oplossingen, is inmiddels wel duidelijk. Wij vinden dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor de samenleving waarin ze leven. Mensen zijn daartoe namelijk heel goed in staat. Dit is onze overtuiging en de enige manier om er in de toekomst voor te zorgen dat we prettig met elkaar leven in deze prachtige stad. De stad is van jou!

Redactie

Dit initiatiefvoorstel is tot stand gekomen met medewerking van:

- Marjolein de Jong, raadslid D66 Den Haag;
- Rachid Guernaoui, raadslid D66 Den Haag;
- Daniëlla Magermans, beleidsmedewerker D66 Den Haag
- Martijn Bordewijk, beleidsmedewerker D66 Den Haag.

Bronnen

www.omdenhaag.nl
www.duurzaamdenhaag.nl
www.d66.nl
www.smashevents.net

- "What do festival goers think about Environmentally Friendly Practices (EFPs)?", onderzoek door Claire O'Neill, Verenigd Koninkrijk, 2006
- "Gemeenten contra klimaatverandering", Drs. T.U. Dander, B&G november 2008
- Rapport over de normen voor een milieubarometer voor evenementen, Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit, 2003

Afbeeldingen

www.photolibrary.com (royalty free images)

Contactinformatie

D66 gemeenteraadsfractie Den Haag
Spui 70, kamer A 03.24
2511 BT Den Haag

T: 070 – 353 37 28
M: d66@denhaag.nl
W: www.d66denhaag.nl